

Δίφθογγος είναι δύο φωνήεντα πού προφέρονται με μιά φωνή σάν ένα φωνήεν.

Π.χ. στίς λέξεις ἔπαινος, σχολεῖον, πλοῖον, υἰοθεσία, αὐγή, εὐλογία, ἡῦρα, φίλους
τά δύο φωνήεντα **αι ει οι υι αυ ευ ηυ ου**
πού προφέρονται με μιά φωνή σάν ένα φωνήεν λέγονται **δίφθογγοι**, γιατί ἀποτελοῦνται
ἀπό δύο φθόγους (γράμματα). Αὐτές λέγονται **κύριες δίφθογγοι** καί εἶναι οἱ ἀνωτέρω
ὀκτώ.*

Ὁ **τόνος** ἢ **τό πνεῦμα** τίθεται πάντοτε στό δεύτερο φωνήεν τῆς διφθόγγου
π.χ. υἰός, εὐκόλος, οὐρανός, οἰκία, ναύτης

Οἱ δίφθογγοι **αυ ευ ηυ** προφέρονται ὡς **αβ εβ ηβ** ὅταν εἶναι μπροστά ἀπό:

α) φωνήεντα	π.χ. ἀναπαύομαι, εὐεργεσία, εὐήλιος
β) μέσα ἄφωνα (γ β δ)	π.χ. εὐδαιμονία, Εὐβοία, εὐγένεια
γ) ἔνρινα (μ ν)	π.χ. εὐμένεια, εὐνοϊκός
δ) ὑγρά (λ ρ)	π.χ. εὐλογία, ἡῦρα, Εὐρώπη
ε) τό γράμμα ζ	π.χ. εὐζωνος

Στίς ἄλλες περιπτώσεις προφέρονται ὡς **αφ εφ ηφ**· π.χ. αὐτός, ἀνάπαυσις.

Ὅταν τά δύο φωνήεντα **δέν ἀποτελοῦν δίφθογγο**, σημειώνουμε ἐπάνω ἀπό τό δεύ-
τερο φωνήεν δύο στιγμές πού λέγονται **διαλυτικά σημεῖα** καί δείχνουν ὅτι τά φωνήε-
ντα πρέπει νά προφερθοῦν χωριστά· π.χ. Ταῦγετος, Ἀχαῖα, προῖόν, καταπραῦνω.

Ὅλες οἱ δίφθογγοι εἶναι **μακρές** ἐκτός ἀπό τήν **αι** καί **οι** πού λαμβάνονται ὡς **βρα-
χειές**, ὅταν βρίσκονται ἐντελῶς στό τέλος κλιτῆς λέξεως, χωρίς νά ἀκολουθεῖ ἄλλο
σύμφωνο.**

π.χ.	οἶ κῆποι	τοῖς κήποις	(Εἶπαμε στό 1ο μάθημα ὅτι τό
	αἶ χῶραι	ταῖς χῶραις	υ δηλώνει τό βραχύ φωνήεν
	αἶ Ἀθήναι	ἐν Ἀθήναις	καί τό – δηλώνει τό μακρό)

* Ἐκτός ἀπό τίς ὀκτώ κύριες διφθόγγους ὑπάρχουν καί τρεῖς πού λέγονται **καταχρηστικές** καί
εἶναι οἱ: **α η ω** (π.χ. ἄδης, ὦδεῖο, τραγωδία), τίς ὁποῖες δέν χρησιμοποιοῦμε σήμερα στή νέα
ἐλληνική γλώσσα· στά ἐκκλησιαστικά ὅμως κείμενα τίς συναντᾶμε πολλές φορές.

** Ὑπάρχουν καί ἄλλες περιπτώσεις γιά τίς ὁποῖες θά μιλήσουμε ἀργότερα.

Ἐκκλησιαστικές ἐκφράσεις γιά ἐξάσκηση στίς μακρές καί βραχειές διφθόγγους

... ἐξαγοραζόμενοι τόν καιρόν ὅτι αἶ ἡμέραι πονηραῖ εἰσιν

... ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου

... ἀγαλλιάσονται ὅστέα τεταπεινωμένα

... πνεῦμα εὐθές ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου

... καί τό πνεῦμα ἐν εἶδει περιστερᾶς ἐβεβαίου τοῦ λόγου τό ἀσφαλές